ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-ЖА J. КОКОТТ
представено на 22 януари 2009 година [1]

I — Въведение

1. По настоящото дело Съдът за пореден път е сезиран с искане за тълкуване на Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда [2] (наричана по-нататък „Директивата за ОВОС“). В случая обаче става въпрос за редакцията ѝ съгласно Директива 2003/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 година за осигуряване участието на обществеността при изготвянето на определени планове и програми, отнасящи се до околната среда и за изменение по отношение на участието на обществеността и достъпа до правосъдие на Директиви 85/337/ЕИО и 96/61/ЕО на Съвета [3], която Съдът засега рядко е имал повод да разглежда.

2. По-специално следва да се изясни дали решението да не се извършва оценка на въздействието върху околната среда трябва да бъде мотивирано и как би следвало да бъде мотивирано, ако евентуално случаят е такъв.

1 — Език на оригиналния текст: немски.
2 — ОВ L 175, стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 174.
3 — ОВ L 156, стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 10, стр. 8.

II — Правна уредба

3. Член 2, параграф 1 определя целта на Директивата за ОВОС:

„Държавите членки приемат всички необходими мерки, за да гарантират, че преди да бъдат одобрени, проектите, които биха могли да окажат съществено въздействие върху околната среда, inter alia поради своя характер, мащаби или местоположение, са предмет на изискването за получаване на [разрешение] и на оценка относно тяхното въздействие. Тези проекти са дефинирани в [член] 4.“

4. Член 3 описва предмета на оценката на въздействието върху околната среда:

„Оценката на въздействието върху околната среда определя, описва и оценява по подходящ начин, в светлината на всеки отделен случай и в съответствие с членове

4—11, прякото и непрякото въздействие на даден проект върху следните фактори:

— хората, флората и фауната,

— почвата, водата, въздуха, климата и природната среда,

— материалните придобивки и културното наследство,

— взаимодействието между факторите, споменати в първо, второ и трето тире.“

5. Член 4 определя по същество кои проекти подлежат на оценка:

„1. При спазването на член 2, параграф 3 проектите, изброени в приложение I, се изпълняват, при условие че е направена оценка в съответствие с членове 5—10.

2. При спазването на член 2, параграф 3 държавите членки вземат решение за проектите, изброени в приложение II, чрез:

а) разглеждане на всеки отделен случай,

или

б) прагове или критерии, определени от държавата членка

относно това, дали проектът да бъде предмет на оценка съгласно разпоредбите на членове 5—10.

Държавите членки могат да решат да прилагат и двете процедури, посочени в букви а) и б).

3. Когато се извършва оценка на всеки отделен случай или се въвеждат прагове или критерии за целите на параграф 2, се вземат под внимание съответните критерии за подбор, посочени в приложение III.

4. Държавите членки правят необходимото, за да се уверят, че [решенията] на компетентните органи съгласно параграф 2 [са] достояние на обществото."

6. В точка 10, буква б) от приложение II са посочени проектите за обекти с обществено предназначение.

7. В приложение III като критерии за вземането на решение относно необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда примерно се изброяват различни характеристики на проекта, местоположението и потенциалното му въздействие.

III — Факти и преюдициално запитване

8. Спорът по главното производството се отнася до планираното преустройство на бивша база на военноморските сили, разположена в зона, обявена за природна забележителност. На това място се планира да се построи болница. Първото разрешение е оспорено успешно поради липса на проверка на необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда.

9. В последвалото административно производство съветът на компетентните местни власти издава становище за необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда. Според него подобна проверка не била необходима, тъй като не се очаквало да бъде оказано значително въздействие върху околната среда.

10. Ответникът в главното производство г-н Mellor оспорва този акт. Той посочва, че между другото щяло да бъде разрушено убежище на прилепи. Вследствие на това местните власти преразглеждат оценката си.

11. Впоследствие обаче с писмо от 4 декември 2006 г. компетентният министър на Обединеното кралство (наричан по-нататък „Secretary of State") информира обществеността за решението, че не е необходима оценка на въздействието върху околната среда. Той мотивира решението с обстоятелството, че не се очаква проектът да окаже съществено въздействие върху околната среда поради фактори като характера, мащаба или местоположението му. Не се посочват по-подробни мотиви.

12. Г-н Mellor подава жалба срещу това решение. Court of Appeal, който разглежда делото на втора инстанция, решава да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Трябва ли по силата на член 4 от Директива 85/337/ЕИО на Съвета, изменена с Директиви 97/11/ЕО и 2003/35/ЕО, държавите членки да предоставят на обществеността мотиви за решение, постановяващо, че не е необходимо даден проект, който спада към приложение II [към тази директива], да бъде предмет на оценка съгласно членове 5—10 от [посочената] директива?

2. Ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен, съдържанието на писмото на Secretary of State от 4 декември 2006 г. отговаря ли на това изискване?

3. Ако отговорът на втория въпрос е отрицателен, какъв е обхватът на задължението за мотивиране в този контекст?“

IV — Правен анализ

А — *По нормативния контекст на преюдициалното запитване*

13. Спорът по главното производство се отнася до предварителната проверка на въпроса дали даден проект трябва да бъде предмет на оценка на въздействието върху околната среда.

14. Съгласно член 4, параграф 2 от Директивата за ОВОС и точка 10, буква б) от приложение II към нея чрез разглеждане на всеки отделен случай или чрез определени от тях прагове или критерии държавите членки вземат решение дали въздействието върху околната среда на проектите за обекти с обществено предназначение подлежи на оценка. Съгласно постоянната практика на Съда член 4, параграф 2 от Директивата за ОВОС предоставя на държавите членки свобода на преценка, която обаче е ограничена от посоченото в член 2, параграф 1 задължение проектите, които биха могли да окажат съществено въздействие върху околната среда, да бъдат предмет на оценка на тяхното въздействие [4].

4 — Относно предишните редакции на Директивата вж. Решение от 24 октомври 1996 г. по дело Kraaijeveld и др. (C-72/95, Recueil, стр. I-5403, точка 50), Решение от 21 септември 1999 г. по дело Комисия/Ирландия (C-392/96, Recueil, стр. I-5901, точка 64), Решение от 29 април 2004 г. по дело Комисия/Португалия (C-117/02, Recueil, стр. I-5517, точка 82), Решение от 2 юни 2005 г. по дело Комисия/Италия (C-83/03, Recueil, стр. I-4747, точка 19), Решение от 8 септември 2005 г. по дело Комисия/Испания (C-121/03, Recueil, стр. I-7569, точка 87), Решение от 16 март 2006 г. по дело Комисия/Испания (C-332/04, Recueil, стр. I-40, точка 76), Решение от 28 февруари 2008 г. по дело Abraham и др. (C-2/07, Сборник, стр. I-1197, точки 37 и 42) и Решение от 25 юли 2008 г. по дело Ecologistas en Acción-CODA (C-142/07, Сборник, стр. I-6097, точка 38).

15. За да установят дали следва да се очакват съществени въздействия върху околната среда, държавите членки трябва да вземат под внимание характера, мащабите и местоположението на проектите [5]. В този смисъл Директивата за ОВОС цели глобална оценка на въздействието върху околната среда на проектите или на промените в тях [6]. В конкретния случай следва да се вземат предвид както преките последици от самите планирани работи, така и въздействието върху околната среда, което може да бъде причинено от използването и експлоатацията на обекта, резултат от тези работи [7].

16. Що се отнася до настоящото дело, въз основа на разглеждане на отделния случай компетентните органи приемат, че с оглед на фактори като характера, мащабите или местоположението си проектът не може да окаже значително въздействие върху околната среда, поради което не е необходима оценка на въздействието върху околната среда.

17. Според г-н Mellor посоченото решение трябва да се отмени, тъй като не е мотивирано или най-малкото изложените мотиви са непълни.

5 — Решение по дело Комисия/Испания (C-322/04), посочено в бележка под линия 4, точка 76 и Решение по дело Abraham и др., посочено в бележка под линия 4, точка 38.

6 — Решение по дело Abraham и др., посочено в бележка под линия 4, точка 42.

7 — Пак там, точка 43.

Б — *По първия преюдициален въпрос*

18. С първия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали трябва да се мотивира решението да не се извършва оценка на въздействието върху околната среда.

19. Член 9 от Директивата за ОВОС наистина предвижда, че когато разрешението за даден проект се издава след оценка на въздействието върху околната среда, на обществеността следва да се осигури достъп до подробна информация. От друга страна, в случаите на отказ да се извърши оценка на въздействието върху околната среда член 4, параграф 4 изисква само да бъде оповестено публично решението за отказ.

20. Ето защо, както изтъква Обединеното кралство, в Директивата за ОВОС няма изрично изискване за мотивиране на решението да не се извършва оценка на въздействието върху околната среда. Вярно е обаче, че що се отнася до други решения, Директивата изрично предвижда задължение за мотивиране.

Относно Решение по дело Комисия/Италия (C-87/02)

21. Съдът обаче вече е приел, че решението, с което компетентният национален орган приема, че характеристиките на определен проект не налагат той да бъде предмет на оценка на въздействието върху околната среда, трябва да съдържа или да се придружава от цялата необходима информация, която да позволява да се провери дали същото е основано на подходяща предварителна проверка, извършена в съответствие с изискванията на Директивата за ОВОС [8].

22. Обединеното кралство все пак основателно възразява, че посочената констатация на Съда е само obiter dictum. Предмет на въпросното производство за установяване на неизпълнение на задължения не е била евентуалната липса на мотиви на решението да не се извършва оценка на въздействието върху околната среда. Всъщност Комисията е поддържала, че изобщо не е била извършена проверка на необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда.

23. Ето защо страните по това производство не са изложили становище по отношение на евентуалното задължение за мотивиране, а за други държави членки, като например Обединеното кралство, не е имало повод да участват в производството, за да се противопоставят на тезата за наличие на задължение за мотивиране.

Поради това въпреки Решение по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, следва да се разгледа необходимостта от мотивиране.

Задължението за мотивиране съгласно първичното право

24. Член 253 ЕО изисква решенията да бъдат мотивирани. Както подчертава по-специално г-н Mellor, правото на добра администрация, предвидено в член 41, параграф 2, трето тире от Хартата на основните права на Европейския съюз [9], включва и задължението на администрацията да мотивира решенията си. Тъй като до този момент не е ратифициран Договорът от Лисабон, самата Харта наистина не поражда задължително правно действие, сравнимо с това на първичното право, но като източник на правни познания предоставя информация за основните права [10], които следва да се имат предвид при тълкуването на общностното право [11].

8 — Решение от 10 юни 2004 г. по дело Комисия/Италия (C-87/02, Recueil, стр. I-5975, точка 49).

9 — Хартата е тържествено прогласена за първи път на 7 декември 2000 г. в Ница (ОВ C 364, 2000 г., стр. 1) и след това още веднъж на 12 декември 2007 г. в Страсбург (ОВ C 303, 2007 г., стр. 1).

10 — Във връзка с това вж. Решение от 27 юни 2006 г. по дело Парламент/Съвет, известно като „делото за събирането на семейството“ (C-540/03, Recueil, стр. I-5769, точка 38), и Решение от 13 март 2007 г. по дело Unibet (C-432/05, Сборник, стр. I-2271, точка 37).

11 — Решение от 24 март 1994 г. по дело Bostock (C-2/92, Recueil, стр. I-955, точка 16), Решение от 18 май 2000 г. по дело Rombi и Arkopharma (C-107/97, Recueil, стр. I-3367, точка 65), Решение от 6 ноември 2003 г. по дело Lindqvist (C-101/01, Recueil, стр. I-12971, точка 87) и Решение по „делото за събирането на семейството“, посочено в бележка под линия 10, точка 105. Вж. също член 52, параграф 5 от Хартата на основните права.

25. От самия текст на член 41, параграф 1 от Хартата, точно както от член 253 от Договора обаче е видно, че посоченото в тези разпоредби задължение за мотивиране се отнася до органите на Общността. Следователно това задължение не може да се приложи автоматично към органите на държавите членки дори когато те прилагат общностното право [12].

По принципите на ефективност и равностойност

26. По принцип държавите членки определят производствата за прилагане на общностното право, когато последното не съдържа специални разпоредби. Макар да има разпоредби относно мотивирането на решенията на държавите членки в приложение на определени общностноправни разпоредби [13], включително в областта на екологичното право [14], липсва именно специална правна уредба относно мотивирането на решенията по предварителни проверки.

27. Все пак държавите членки не са напълно свободни, когато приемат процесуалноправните разпоредби с оглед на прилагането на общностното право. Процесуалните правила не трябва да бъдат по-неблагоприятни от тези, които уреждат сходни вътрешни положения (принцип на равностойност), и не трябва да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от общностния правен ред (принцип на ефективност) [15].

28. Не би могло да се приеме, че отказът от задължението за мотивиране създава по-неблагоприятно положение спрямо чисто вътрешните положения. Под въпрос е обаче дали се спазват границите на принципа на ефективност. Конкретен израз на принципа на ефективност е принципът на ефективна съдебна защита. Този принцип изисква да е налице възможност за реализирането по съдебен ред на правата, предоставени от общностния правен ред. По-специално съдилищата следва да имат възможност да упражняват контрол върху решението на орган, с което се отказва подобно право. Този контрол трябва да обхваща и мотивите на решението [16].

12 — Вж. в този смисъл Решение от 26 юни 2003 г. по дело Комисия/Франция (C-233/00, Recueil, стр. I-6625, точка 109).

13 — Вж. по-специално относно експулсирането на граждани на Съюза член 30, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребиват свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

14 — Вж. по-специално относно отказа да се предостави информация за околната среда член 4, параграф 5, второ изречение от Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, стр. 26; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 9, стр. 200) или относно разрешението на проекти, след като е извършена оценка на въздействието върху околната среда — член 9, параграф 1, второ тире от Директивата за ОВОС.

15 — Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Weber's Wine World и др. (C-147/01, Recueil, стр. I-11365, точка 103), Решение от 7 януари 2004 г. по дело Wells (C-201/02, Recueil, стр. I-723, точка 67), Решение от 19 септември 2006 г. по дело i-21 Germany и Arcor (C-392/04 и C-422/04, Recueil, стр. I-8559, точка 57) и Решение от 15 март 2007 г. по дело Reemtsma Cigarettenfabriken (C-35/05, Сборник, стр. I-2425, точка 37).

16 — Решение от 15 октомври 1987 г. по дело Heylens и др. (222/86, Recueil, стр. 4097, точка 15) и Решение от 15 февруари 2007 г. по дело BVBA Management, Training en Consultancy (C-239/05, Сборник, стр. I-1455, точка 36).

29. В този контекст следва да се тълкуват констатациите по отношение на задължението за мотивиране, направени в Решение по дело Комисия/Италия (C-87/02), посочено по-горе. Съдът подчертава, че в случая, по който е постановено това решение, без изисканата информация не е било възможно да се провери дали е била извършена предварителната проверка на необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда [17].

30. Този извод е убедителен. Когато не е налице информацията, релевантна за постановяване на едно решение, най-малкото е много трудно впоследствие да се установи дали органът, компетентен да постанови решението, въобще е направил преценка на потенциалното въздействие върху околната среда. В този случай често биха съществували съмнения дали решението, което впоследствие се обосновава в съдебното производство, не е взето всъщност по други съображения.

31. Освен това задължението за мотивиране предоставя на частноправния субект възможността да реши, разполагайки с цялата необходима информация, дали има смисъл да сезира съда [18]. В конкретния случай от евентуалните мотиви би могло да се установи кои рискове за околната среда са били взети предвид. По пътя на обжалването би могло да се оспорва както неправилната преценка на посочените рискове, така и неотчитането на други релевантни рискове.

32. Освен това излагането на мотиви не само е в интерес на гражданите, но и води и до начален самоконтрол на администрацията и може да изглади отношенията с гражданите, тъй като ако са убедителни, мотивите прекратяват съществуващите конфликти и предотвратяват излишни правни спорове.

33. В това отношение неотдавна Съдът постанови, че националните органи трябва да мотивират решенията, с които отказват право, предоставено от общностния правен ред [19]. В този смисъл член 41 от Хартата на основните права не само съдържа правила за институциите във връзка с добрата администрация, но и потвърждава общ принцип на правото, който трябва да спазват и органите на държавите членки при прилагането на общностното право [20].

17 — Решение по дело Комисия/Италия, посочено в бележка под линия 8.

18 — Решение по дело Heylens и др., посочено в бележка под линия 16, и моето заключение, представено на 27 януари 2005 г. по дело Housieaux (C-186/04, Recueil, стр. I-3299, точка 32).

19 — Вж. Решение по дело BVBA Management, Training en Consultancy, посочено в бележка под линия 16, точка 36, що се отнася до правото относно марките. Вж. също заключението на генералния адвокат Poiares Maduro, представено на 15 февруари 2007 г. по дело Tele2 Telecommunication (C-426/05, Сборник, стр. I-685, точка 49), заключението на генералния адвокат Sharpston, представено на 6 юли 2006 г. по дело BVBA Management, Training en Consultancy, посочено в бележка под линия 16, точка 40 и моето заключение по дело Housieaux, посочено в бележка под линия 18.

20 — Относно други изисквания за добра адмиистрация при прилагането на общностното право от държавите членки вж. Решение от 21 юни 2007 г. по дело Laub (C-428/05, Сборник, стр. I-5069, точка 25) и заключението на генералния адвокат Ruiz-Jarabo Colomer, представено на 27 ноември 2007 г. по дело SECAP (C-147/06 и C-148/06, Сборник, стр. I-3565, точка 49 и сл.).

34. В обобщение следва да се приеме за установено, че държавите членки трябва да предоставят на обществеността мотиви за решенията, с които отказват право, предоставено от Общността.

По евентуалното нарушаване на право

35. При това положение трябва да се провери дали отказът от оценка на въздействието върху околната среда може да се счита за отказ на право, предоставено от общностния правен ред.

36. В този контекст отказът на право не може да се разбира в смисъл, че в конкретния случай би трябвало фактически да съществува право на оценка на въздействието върху околната среда. В подобна хипотеза задължението за мотивиране би било практически лишено от смисъл, тъй като, независимо от каквито и да било мотиви, отказът на фактически съществуващо право е незаконосъобразен.

37. В действителност мотивите трябва да позволяват да се упражни контрол върху всяко решение, с което се приема, че в конкретния случай не съществува право, предоставено по принцип от Общността. Поради тази причина администрацията поначало трябва да мотивира всяко решение, което би могло да засегне предоставения от Общността правен статут на определен частноправен субект.

38. В случая по главното производство правата на предприемача не се ограничават. В действителност той е поискал процедурата за разрешение да се проведе, без да се извършва оценка на въздействието върху околната среда. Следователно по отношение на него не е необходимо решението да бъде мотивирано.

39. Правата на трети лица обаче също са от значение за задължението за мотивиране. В рамките на процедурите за разрешение изискването за мотивиране всъщност следва да се преценява и в зависимост от интереса, който други заинтересовани лица, засегнати пряко и лично от акта, могат да имат от получаване на разяснения [21]. От това следва, че Комисията трябва да мотивира решенията си в областта на конкуренцията, с които не се противопоставя на сливане на предприятия [22] или на държавна помощ [23].

40. Посочените критерии трябва да се прилагат и към решенията, които органите на държавите членки постановяват при

21 — Решение от 10 юли 2008 г. по дело Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, Сборник, стр. I-4951, точка 166 и цитираната в него съдебна практика).

22 — Решение по дело Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala, посочено в бележка под линия 21, точка 171 и сл.

23 — Решение от 2 април 1998 г. по дело Комисия/Sytraval и Brink's France (C-367/95 P, Recueil, стр. I-1719, точка 64) и Решение от 1 юли 2008 г. по дело Chronopost и La Poste/UFEX и др. (C-341/06 P и C-342/06 P, Сборник, стр. I-4777, точка 89).

прилагането на общностното право. Отказът от оценка на въздействието върху околната среда засяга неминуемо не само предприемача, но и трети лица най-малкото доколкото по принцип могат да изискат да бъде извършена тази оценка.

41. Съдът вече е постановил, че трети лица може да имат право да изискват извършване на оценка на въздействието върху околната среда. Ако законодателят или администрацията на държава членка са превишили предоставеното им от член 4, параграф 2 и член 2, параграф 1 от Директивата за ОВОС право на преценка, частноправните субекти могат да се позоват на тези разпоредби пред юрисдикция на държава членка срещу националните органи. В подобна хипотеза органът на публична власт на държавата членка е длъжен в рамките на своята компетентност да вземе всички необходими общи или специални мерки, за да провери дали проектите биха могли да окажат съществено въздействие върху околната среда, и при положителен отговор — да ги подложи на оценка на тяхното въздействие [24].

42. Освен това сега член 10а от Директивата за ОВОС предвижда, че при определени условия членовете на заинтересованата общественост или неправителствените организации могат да изискат да се упражни съдебен контрол върху решения, по отношение на които се прилагат разпоредбите на Директивата за ОВОС във връзка с участието на обществеността. Това право би било застрашено, ако тези жалбоподатели нямат възможността да оспорят и решението да не се прилагат правилата относно участието на обществеността.

43. Налага се изводът, че с член 4, параграф 2, член 2, параграф 1 и член 10а от Директивата за ОВОС Общността предоставя право на частноправните субекти. Решението да не се извършва оценка на въздействието върху околната среда трябва да бъде мотивирано, тъй като може да накърни посоченото право.

По правните последици от липсата на мотивиране

44. Следва да се добави, че принципът на ефективност не изисква правните последици от липсата на мотиви да се хармонизират в правния ред на различните държави членки. По-специално държавите членки не са длъжни да възприемат правилата, приложими към липсата на мотивиране от страна на институциите.

24 — Решение от 16 септември 1999 г. по дело WWF и сл. (C-435/97, Recueil, стр. I-5613, точка 71).

45. В общностния правен ред мотивите на даден акт по принцип трябва да бъдат съобщени на заинтересованото лице едновременно с увреждащия го акт. Неизлагането на мотиви или явната им непълнота (по принцип) не може да се поправи с факта, че заинтересованото лице узнава мотивите на акта в хода на производството пред общностния съд [25]. На това съответства обаче точното определяне на предмета на спора от фактическа и правна страна чрез правните основания на жалбоподателя и защитата на ответника. Като се има предвид, че по правило жалбоподателят не може да разширява предмета на своята жалба [26], принципът на равните процесуални възможности на страните би бил нарушен, ако в хода на производството институцията ответник можеше безпроблемно да допълва своите мотиви [27].

46. Не е изключена обаче възможността за по-гъвкав подход към санирането на липсата на мотиви в рамките на структурирано по друг начин процесуално право. Тази възможност съществува по-специално когато предметът на жалбата допуска уточняване, например що се отнася до правните основания в подкрепа на жалбата, тоест до правните възражения срещу оспореното решение, или доколкото в съдебното производство е допустимо да се разшири предметът на жалбата. Това обаче са въпроси на националното процесуално право.

Отговор на първия въпрос

47. Налага се изводът, че по силата на член 4 от Директивата за ОВОС държавите членки трябва да предоставят на обществеността мотиви за решенията, постановяващи, че не е необходимо даден проект, който спада към приложение II, да бъде предмет на оценка съгласно членове 5—10 от посочената директива.

В — *По втория и третия въпрос*

48. Тъй като Съдът няма възможност да провери дали Secretary of State е мотивирал достатъчно решението си, вторият и третият въпрос трябва да се разбират в смисъл, че целта им е да се установи какви изисквания трябва да се прилагат към мотивите на решение за отказ от

25 — Решение от 26 ноември 1981 г. по дело Michel/Парламент (195/80, Recueil, стр. 2861, точка 22), Решение от 26 септември 2002 г. по дело Испания/Комисия (C-351/98, Recueil, стр. I-8031, точка 84), Решение от 22 януари 2004 г. по дело Mattila/Съвет и Комисия (C-353/01 P, Recueil, стр. I-1073, точка 32), Решение от 29 април 2004 г. по дело IPK-München/Комисия (C-199/01 P и C-200/01 P, Recueil, стр. I-4627, точка 66) и Решение от 28 юни 2005 г. по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, Recueil, стр. I-5425, точка 463), както и Решение на Първоинстанционния съд от 12 декември 2006 г. по дело Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Съвет (T-228/02, Recueil, стр. II-4665, точка 139) и Решение от 23 октомври 2008 г. по дело People's Mojahedin Organization of Iran/Съвет (T-256/07, Сборник, стр. II-3019, точка 182).

26 — Вж. член 42, член 42, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, Решение от 30 септември 1982 г. по дело Amylum/Съвет (108/81, Recueil, стр. 3107, точка 24 и сл.) и — що се отнася до производството за установяване на наизпълнение на задължения — моето заключение, представено на 29 януари 2004 г. по дело Комисия/Нидерландия (C-350/02, Recueil, стр. I-6213, точка 31 и сл.).

27 — В Решение от 3 септември 2008 г. по дело Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия (C-402/05 P и C-415/05 P, Сборник, стр. I-6351, точка 350) обаче се допускат възможности за саниране при изключителни обстоятелства.

оценка на въздействието върху околната среда, и по-специално дали е достатъчно да се посочат само критериите, с оглед на които не се очаква да бъде оказано съществено въздействие върху околната среда.

49. Съдържанието на мотивите трябва да бъде съобразено с целта на задължението за мотивиране. Във връзка с това в Решение по дело Комисия/Италия (C-87/02), посочено по-горе, Съдът приема, че решението за отказ от оценка на въздействието върху околната среда трябва да съдържа или да се придружава от цялата необходима информация, която да позволява да се провери дали същото е основано на подходяща предварителна проверка, извършена в съответствие с изискванията на Директивата за ОВОС [28]. Следователно от решаващо значение е дали от посочените мотиви е видно, че е извършена подходяща предварителна проверка.

50. Що се отнася до обхвата на подходящата предварителна проверка, следва да се напомни, че Директивата за ОВОС цели глобална оценка на въздействието върху околната среда на проектите и че за да установят дали следва да се очакват съществени въздействия върху околната среда, държавите членки трябва да вземат под внимание характера, мащаба и местоположението на проектите [29].

51. Ако явно липсва съществено въздействие върху околната среда, може да е достатъчно едно изречение, за да се документира подобна оценка. Ако обаче се изтъкнат определени потенциални въздействия върху околната среда, вече става необходимо да се изложат по-подробни съображения, които да показват, че тези въздействия са оценени по подходящ начин. Насоки в това отношение предлага съдебната практика относно задължението за мотивиране съгласно първичното право. Съгласно тази съдебна практика трябва да се изложат в достатъчна степен съображенията, въз основа на които се приема, че изтъкнатите порано в хода на процедурата фактически и правни обстоятелства не сочат потенциално съществено въздействие върху околната среда. Не е необходимо обаче да се взема становище по обстоятелства, които са явно неотносими, нямат значение или са очевидно второстепенни, нито да се предвиждат евентуалните възражения [30].

52. В това отношение в спора по главното производство се изтъкват по-специално две обстоятелства, а именно, от една страна, местоположението на проекта в зона, обявена съгласно националното право за природна забележителност, и от друга страна, евентуалното засягане на убежище на прилепи, изтъкнато от г-н Mellor в хода на административното производство. Двете обстоятелства се отнасят до местоположението на проекта. Съгласно член 4, параграф 3 от Директивата за ОВОС и точка 2 от приложение III

28 — Посочено в бележка под линия 8.

29 — Вж. точка 15 по-горе.

30 — Вж. в този смисъл наред с Решение по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, посочено в бележка под линия 23, и Решение по дело Chronopost и La Poste/UFEX и др., посочено в бележка под линия 23, Решение от 25 октомври 2005 г. по дело Германия и Дания/Комисия (C-465/02 и C-466/02, Recueil, стр. I-9115, точка 106) и Решение по дело Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala, посочено в бележка под линия 21, точка 167.

към нея трябва да бъдат взети предвид нестабилните екологични характеристики на посочения географски район. За целта особено внимание трябва да се обърне на някои изрично посочени фактори.

53. Природната красота на местността, тоест съображенията от естетическо естество, са включени само бегло в понятието за нестабилни екологични характеристики: в точка 2, трето тире, буква з) от приложение III се посочва ландшафт с историческа, културна или археологическа стойност. Доколкото нито един от тези признаци не е релевантен, естетиката се явява не толкова екологичен критерий, колкото въпрос на човешки вкус. В тази хипотеза евентуалното засягане на ландшафта не е задължително показател за потенциално съществено въздействие върху околната среда. При това положение посоченото обстоятелство би имало второстепенно значение, което означава, че то би могло да не се взема предвид.

54. За сметка на това евентуалното засягане на убежище на прилепи е въпрос на абсорбционния капацитет на природната среда по смисъла на точка 2, трето тире от приложение III към Директивата за ОВОС. Вярно е, че подобни убежища се посочват изрично само когато съгласно буква д) от посочената точка са съставна част от защитени зони, и по-специално зони по смисъла на Директивата за местообитанията [31]. Въпреки това по силата на член 12, параграф 1, буква г) от Директивата за местообитанията и приложение IV към нея държавите членки трябва да осигурят строга защита на *всички* убежища на прилепи, тъй като става въпрос за места за размножаване или почивка на защитени видове [32]. Засягането на убежища на прилепи би било допустимо само при определени стриктно ограничени условия [33]. Ето защо засягането на убежища на прилепи по принцип съставлява съществено въздействие върху околната среда, което трябва да бъде предмет на оценка [34].

55. Следователно решението да не се извършва оценка на въздействието върху околната среда трябва да съдържа или да се придружава от цялата необходима информация, която да позволява да се провери дали същото е основано на подходяща предварителна проверка, извършена в съответствие с изискванията на Директивата за ОВОС. Във връзка с това трябва да се изложат в достатъчна степен съображенията, въз основа на които се приема, че изтъкнатите по-рано в хода на процедурата фактически и правни обстоятелства не сочат потенциално значително въздействие върху околната среда.

31 — Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 109).

32 — Вж. по този въпрос Решение от 20 октомври 2005 г. по дело Комисия/Обединено кралство (C-6/04, Recueil, стр. I-9017, точка 79), Решение от 10 януари 2006 г. по дело Комисия/Германия (C-98/03, Recueil, стр. I-53, точка 55) и Решение от 11 януари 2007 г. по дело Комисия/Ирландия (C-185/05, Сборник, стр. I-137, точка 47).

33 — Вж. относно изключенията от режима на защита във връзка с лова на вълци Решение от 14 юни 2007 г. по дело Комисия/Финландия (C-342/05, Сборник, стр. I-4713, точка 25 и сл.).

34 — Вж. Решение по дело Комисия/Ирландия, посочено в бележка под линия 32, точка 34 и сл.

V — Заключение

56. Поради това предлагам на Съда да отговори на преюдициалното запитване, както следва:

„1. По силата на член 4 от Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, изменена с Директива 2003/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 година за осигуряване участието на обществеността при изготвянето на определени планове и програми, отнасящи се до околната среда, и за изменение по отношение на участието на обществеността и достъпа до правосъдие на директиви 85/337/ЕИО и 96/61/ЕО на Съвета, държавите членки трябва да предоставят на обществеността мотиви за решенията, постановяващи, че не е необходимо даден проект, спадащ към приложение II, да бъде предмет на оценка съгласно членове 5—10 от посочената директива.

2. Това решение трябва да съдържа или да се придружава от цялата необходима информация, която да позволява да се провери дали същото е основано на подходяща предварителна проверка, извършена в съответствие с изискванията на Директива 85/337. Във връзка с това трябва да се изложат в достатъчна степен съображенията, въз основа на които се приема, че изтъкнатите по-рано в хода на процедурата фактически и правни обстоятелства не сочат потенциално съществено въздействие върху околната среда.“